

Iluarsiissut

Nalunaarusiami ilanngunneqartumi Sanaartornermi atortorineqartuni aamma illup iluata silaannaata PCB-qarneranik Nuummi blok 4-p, 13-p, 17-p aamma 37-p misissuiffigineqarnerisa inerniliussat saqqummiussisummi ilanngunneqarput. Nuummi inissiani blok Q-mi PCB-imik mississuineq pillugu nalunaarusiaq agguanneqareersoq allanngunngilaq aamma atuuppoq.

---

3. maj 2010

UPA 2010/125

Kalaallit Nunaanni sanaartukkat PCB-qarnerat pillugu nassuiaat (Nunamut Namminermt, Pinngortitamut Avatangiisinullu Naalakkersuisoq)

Saqqummiussissut

Nuummi blok-ini inissiani PCB-imik misissuinerit pillugit nassuiaat matumuuna Naalakkersuisut sinnerlugit saqqummiunneqassapput.

Siornatigut PCB atorneqartarpoq atortuni innaallagissamik atortuni qitulisaatitut aamma sanaartornermi atortuni, soorlu qalipaatinu aamma ussisaatini. 1977-imili PCB-imik atuineq Danmarkimi kitaani inerteqqutaavoq.

PCB qanoq annertutigisoq timimi annertusiartortumik katersuussimanersoq apeqqutaalluni inuit peqqissusiannut ulorianartorsiortitseratarsinnaavoq. Misissuisarnerit ersersippaat assersuutigalugu PCB-ip inuup timaata nappaatinut akiuusinnaassusia qajannarsissinnaagaa, inuup timaani hormoni akornuteqalersissinnaagaa aamma kræfteqalersitsisinnaasoq.

2009-mi marsimi suliffeqarfik siunnersuisarfik Nuummi inissiani Blok Q-mi betonngimi iikkani silarlarni qalipaammi aamma ussisaammi PCB-imik akoqarnersut pillugit erseqqinnerusumik misissugassanik Naalakkersuisut katersuititsipput. Tamatumunnga tunuliaqutaavoq takussutissanik peqarmat iikkani silarlarni qalipaateq PCB-imik akoqartoq atorneqarsimasoq.

Inissiami blok Q-mi PCB-imik mississuineq pillugu inaarutaasumik nalunaarummi uppersarsineqarpoq, iikkani silarlarni qalipaateq atorneqartoq PCB-imik akoqartoq aamma ukiut ingerlaneranni PCB-ikkani betonngimut minnerpaamik 2 cm-inik illummut akulerussimasoq. Nalunaarusiaq taanna sanaartornermi PCB pillugu nassuiaateq immikkoortoq siullertut Inatsisartunut ilaasortanut agguanneqarpoq.

A/S INI-p peqqusineratigut Skandinavisk Bio-Medicinsk Institut A/S-ip Inuplan A/S suleqatigalugu Nuummi inissiarsuarni toqqakkani (Blok 4-mi, 13-mi, 17-mi aamma 37-mi) PCB-imik misissuititsisoqarsimavoq. Misissuinerne ilaatigut siunertarineqarpoq inissiarsuit taakku iluini silaannaap PCB-imik akoqarnera qanoq annertussuseqarnerisooq paasiniarneqassasoq. Taamatuttaaq misissuinerit taakku pillugit nalunaarusiaq 2010-mi februarimeersoq sanaartornermi PCB pillugu nassuiaateq immikkoortuata aappaatut Inatsisartunut ilaasortanut agguanneqarpoq.

Nalunaarusiami kingullermi inerniliinerit nalunaarusiami qupperneq 3-mi takuneqarsinnaapput. Inissiaruarni misissuiffigineqartuni qalipaap, betonngi ussissaallu il.il. PCB-imik nassaarfigineqarsimaneri pillugit apeqqut tunngavigalugu inerniliineq unaavoq taakkunani PCB-ip akuunera assigiinngisitaartuusoq. Misissuinerit ilaasa takutippaat Blok 4-mi 13-imilu atortut pineqartut PCB-imik akulerujussuusut, misissuinerit allani PCB-imik uuttorneqarsinnaasumik nassaartoqarani. Nalunaarusiamili naqissuserneqarpoq misissugassanik tigusineq misiliutitut isigineqartariaqartoq, PCB-imilli akoqarneranik tamakkiisumik nalunaarsuinerunngitsoq.

Inissiaruarni illup iluata silaannaanut atatillugu – taamatullu sivikitsumik sivilunerusumilluunniit isersimanerup peqqissutsimut ajoqusiisinnaaneranut atatillugu inerniliineq una nalunaarusiami ilaavoq: “Attartortittakkani blok 4, 13, 17 aamma 37-mi initt iluini silaannaap PCB-qarneranut uuttorneqarsinnaasumik nassaartoqanngilaq, taakkunanilu Sundhedsstyrelsen illup iluani ammut killissarititai (300 ng/m³) qaangerneqajarsimanatik. Attartortittakkani blok 4 aamma 13-mi pujoralannik misiligutini annertunngitsumik PCB-imik nassaartoqarpoq, tamannali illup iluani silaannaap ajornartorsiutinngornissaanut pissutissaanngilaq.....”

Nalunaarusiami qupperne 4-mi 5-imilu inassuteqaatit arlallit atuarneqarsinnaapput, tamatumani pineqartunut ilaapput blokkit taakku nutarternerinut piiarnerinullu atatillugu qanoq iliortariaqarneq. Inassuteqaatit tamakku PCB pillugu ajornartorsiutip Naaminersorlutik Oqartussanit qanoq iliuseqarfigineqarnissaanut suliniaqqinissami ilaassapput, tamatumaniitaaq ukiuni tulluittuni inissianik iluarsartuussinissamut atatillugu.

Blok Q-mit, R-imit aamma S-imit sanaartornermit igitat PCB-mik akullit.

Blok Q-p piiarneqarneranut atasumik Kommuneqarfik Sermersuup sulissuteqarneratigit Betonngi igitassaq PCB-imik akulik Danmarkimut Kommunekemimut nassiuunneqarpoq suujunnaarsinneqartussanngorlugu.

Inissiaruarni allat (blok R aamma S) Tuapannguaniiittut piiarneqarneranni betonngi igitassaq Nuummi umiarsualiorfissami nunniornermut atasumik atorneqarpoq. Taamaaliortoqarpoq inissiami blok Q-mi betonngip sulii misissorneqannginnerani aamma sulii paasineqanngitsoq betonngi PCB-imik akoqartoq.

Nunamut Namminermut, Pinngortitamut Avatangiisinullu Naalakkersuisoqarfiup Nuummi umiarsualiorfissami igitanik inissiiiffissaq avatangiisinut akuersissuteqarfigaa piunasaqaatitalimmik, tassani betonngi igitaa minguitsuussasoq piunasaqataalluni. Igitanik inissiiiffimmi avatangiisinut akuersissummi suliffeqarfimmu (Entrepreneurimut) tunniunneqartumut atugassaritineqartunut ilaavortaaq betonngi igitaa igitanik inissiiiffimmiitooq akuutissanik mingutsitsisartunik akoqarpat, Naalakkersuisoqarfiup suliffeqarfimmu (Entrepreneurimut) piunasarinnaaqaaq igitat inissitat, tamatumaniitaaq imaq aamma kinnganerit misissuisarfimmi (laboratorie) Naalakkersuisoqarfimmit akuerineqartumi misissugassanngortinneqarnissaat.

Taamaattumik Nunamut Namminermut, Pinngortitamut Avatangiisinullu Naalakkersuisoqarfiup suliffeqarfik (Entrepreneur) marsip 12-ani 2010-mi misissugassanik taamaattunik katersinissamut peqquvaa Qeqertakasiit eqqaanni PCB-ip qanoq annertutigisup inissinneqarsimaneranik paasiniaanissaq siunertaralugu, soorluttaaq eqqakkat inissitat taakku tinittarnerani ulittarneranilu imaani avatangiisinut sunniuteqarnerisut misissortariaqartoq. Tamatuma kingorna suliffeqarfik (Entrepreneur) misissugassat tamakku qanoq katersorneqarnissaat pillugu pilersaarusiinamik isummerfigisassamik suliaqarpoq.

Misissugassat tiguneqartut pillugit misissueqissaarnerit inernerit piareerpata qanoq iliuseqarnissamik Naalakkersuisut naliliiniarput.

Nuna tamakkerlugu qulaajaanissaq – PCB pillugu iliuusissatut pilersaarut

Nalunaarusiani siuliani taaneqartuni inerniliussat takutippaat Nuummi blokkini arlalini sanaartornermi atortorineqartuni PCB nassaarineqarsimasoq. 2010-mi februarimi nalunaarusiami inerniliussap aamma takutippaa misissugassatut katersat PCB-imik akuat ima annikitsigisoq ajornartorsiutaassanani.

Naalakkersuisut PCB pillugu ajornartorsiut ilungersunartorujussuurtut isigaat. Taamaattumik Kalaallit Nunaanni sanaartukkani atortut PCB-imik akoqartut qanoq annertutigisumik atorneqarsimanersut takussutissiorniarlugu qulaajaanermik aallartitsisoqarnissaa Naalakkersuisut siunertaraat.

Taamaalilluni PCB pillugu Nuummi Blok Q-mi blokkinilu allani sisamani misissuisimanerit PCB pillugu iliuusissatut pilersaarummik malitseqartinneqassasut Naalakkersuisut pingaaruteqarluinnartut isigaat, taamaalilluni sanaartornermi atortuni PCB-qarneranut atasumik avatangiisinut peqqissutsimullu tunngasut pissutsit isumagineqarsinnaalissallutik. Taamatut iliuusissatut pilersaarut pineqartumi nassuiaammik sukumiisumik tunngaveqartariaqarpoq, tamatumani sanaartornermi PCB taamaallaat qulaajarneqassannngilaq, kisiannili aamma akuutissat allat avatangiisinut nanertuutaasinnaasunik peqaratarsinnaanera qulaajarneqassalluni, taamatuttaaq aningaasatigut sunniutaasussat, tamatumunngalu aningaasartuutaasut kikkunnut akiligassanngortinneqarsinnaanersut.

Taamatut oqaaseqarlunga nassuiaat Inatsisartunut suliarisassanngortippara.